

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym Pana dr. Krzysztofa Nycza

(zgodnie z art. 16 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 oraz Rozp. Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011, z późn. zmianami)

1. Sylwetka Habilitanta

Pan dr Krzysztof Nycz po ukończeniu studiów na kierunku filologia germańska został zatrudniony w 1999 r. w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie (obecnie: Uniwersytet Rzeszowski) na stanowisku asystenta, a wkrótce po uzyskaniu w 2006 r. stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa - na stanowisku adiunkta. Paralelnie od 2007 r. zbiera doświadczenie dydaktyczne w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Sączu najpierw jako wykładowca, od 2012 r. jako starszy wykładowca, jak również współpracując ze szkołami językowymi i agencjami tłumaczeniowymi. Napisana pod kierunkiem dr. Zygmunta Tęczy w 1998 r. praca magisterska pt. *Crash, Boom, Bang oder Hits & Flops der deutschen Finanzmärkte. Börsenbericht - eine linguistische Untersuchung* opublikowana została według biogramu Habilitanta na stronie Uniwersytetu Rzeszowskiego w 2001 r. jako monografia w wydawnictwie Verlag Hänsele-Hohenhausen: Egelsbach, Frankfurt/M., Washington (<http://www.ur.edu.pl/wydzialy/filologiczny/instytut-filologii-germanskiej/o-instytucie/pracownicy/krzysztof-nycz>). Natomiast według informacji w autoreferacie ukazała się w tymże wydawnictwie w 2001 r. w serii Leipziger Arbeiten zur Fachsprachenforschung 17 w postaci mikrofilmu pt. *Die linguistische Untersuchung der Fachtextsorte Börsenbericht*. Informacji nie udało się zweryfikować przez internetową stronę wydawnictwa. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa uzyskał Pan dr Nycz w 2006 r. na podstawie dysertacji pt. *Studien zu lexikalischen Merkmalen der deutschen Börsenberichte*, która ukazała się drukiem w wydawnictwie Dr. Kovač w 2009 r. pt. *Fachterminologie als Mittel des Fachwissenstransfers. Dargestellt am Beispiel der deutschen Börsenberichterstattung*. Promotorem w przewodzie była prof. dr hab. Mariola Wierzbicka z Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Pan dr Nycz jest z okresu przed uzyskaniem stopnia doktora beneficjentem długoterminowych stypendiów Saksońskiego Ministerstwa Nauki i Sztuki oraz trzykrotnym fundacji DAAD, które w formie stażu naukowego odbywał w Uniwersytetach w Lipsku (Instytut Lingwistyki Stosowanej i Translatologii) i w Halle.

2. Ocena istotnej aktywności naukowej

Pan dr Krzysztof Nycz przejawia znaczną, wielotematyczną aktywność badawczą. Poza wspomnianą wyżej dysertacją i monografią wskazaną jako

Wydział Filologiczny

Instytut

Filologii Germańskiej

al. Mickiewicza 9a

31-120 Kraków

tel. 12 663 43 07

12 663 43 05

www.ifg.filg.uj.edu.pl

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

osiągnięcie opublikował po uzyskaniu stopnia doktora 25 tekstów (w tym dwa współautorskie), z których sześć ukazało się w czasopismach naukowych, w tym pięć w czasopismach wysoko punktowanych, a dziewiętnaście w tomach zbiorowych wydanych w Polsce, w Niemczech i jeden w Japonii. Nadto jest współautorem sześciu słowników bilingwalnych dla par języków polskiego i niemieckiego oraz polskiego i angielskiego, a także dwu zbiorów ćwiczeń i skryptów za zakresu literatury XIX w. Najintensywniej uprawia Habilitant badania nad komunikacją specjalistyczną, dla których począwszy od pracy magisterskiej przez dysertację i szereg publikacji, ze wskazaną jako główne osiągnięcie monografią włącznie, nieodmiennie obiera za podstawę materiałową teksty z obszaru giełdy papierów wartościowych. Do grupy publikacji skoncentrowanej na komunikacji specjalistycznej należy piętnaście publikacji. W nurt ten wpisują się także trzy publikacje w tomach zbiorowych, które ukazały się w ostatnich latach w Rzeszowie: *Zur thematischen Progression in deutschen Marktberichten* i *Zur Handlungsstruktur und referentiellen Bewegung in deutschen Wirtschaftstexten* (2014) oraz *Zur Questio und referentiellen Bewegung in Wirtschaftstexten im deutsch-polnischen Kontrast* (2016). Ich treści zbieżne są z odnośnymi rozważaniami w monografii wskazanej jako osiągnięcie. Pozycje dotyczące fonetyki i fonologii poza dwoma współautorskimi artykułami porównującymi słowniki wymowy można by zaliczyć do badań z obszaru metodyki i dydaktyki nauczania języka niemieckiego, w którym znajdujemy m.in. dwa teksty poświęcone pedagogice Montessori, a w dwu niedawno wydanych publikacjach (jedna z nich jest współautorska) Pan dr Nycz poświęcił uwagę dydaktyce przekładu. Pod względem ilości opublikowanych drukiem prac naukowych przedstawiony dorobek naukowy po uzyskaniu stopnia doktora spełnia kwantytatywne wymogi stawiane w przewodzie habilitacyjnym. Dokonania naukowe dają się sprowadzić do badań nad językami specjalistycznymi oraz metodyki i dydaktyki nauczania języka niemieckiego.

Aktywność konferencyjna rozpoczęta w 2010 roku przejawia się w udziale z referatem w dziesięciu konferencjach krajowych (Olsztyn, Nowy Sącz, Opole) i zagranicznych (Rumunia, Węgry, Japonia, Rosja, Hiszpania, Czechy).

3. Ocena osiągnięcia naukowego

Wskazany osiągnięciem naukowym jest publikacja pt. *Informationsstrukturierung in Wirtschaftstexten* (Peter Lang: Frankfurt am Main, 2017). Licząca 291 stron monografia o materiałowo szeroko zakreślonym tytule składa się ze wstępu, w którym przedstawiono przedmiot i strukturę pracy, sześciu rozdziałów i spisu literatury. Poświęcona jest strukturyzowaniu informacji, w tekstach doniesień i komentarzy sytuacji na giełdach, tj. selekcji i linearyzacji informacji w zależności o nadawanej im przez twórcę tekstu wadze informacyjnej.

Wydział Filologiczny

Instytut

Filologii Germańskiej

al. Mickiewicza 9a

31-120 Kraków

tel. 12 663 43 07

12 663 43 05

www.ifg.filg.uj.edu.pl

Punkt wyjścia rozważań stanowi kompleksowość pojęcia tekst, której próby uchwycenia kolejno z pozycji transfrastycznych, semantycznych, komunikatywno-pragmatycznych, kognitywnych i nowszych, uwzględniających nie tylko wzajemne relacje między tekstami i kulturą, ale również wpływ aspektów pozajęzykowych na stopniowe rozszerzanie pojęcia tekstu, w tym digitalizacji, zostały syntetycznie omówione w rozdz. 1. Autor deklaruje i uzasadnia przyłączenie się do zaproponowanego przez Barbarę Sandig (2000) konceptu tekstu wykorzystującego teorię prototypu (s. 28 n.). Współbrzmiające z nim relatywistyczne podejście F. Gruczy (2010) akcentuje niemożność sformułowania uniwersalnej definicji tekstu oraz poprowadzenia ostrej granicy między tekstami i nie-tekstami i wprowadza rozróżnienie na teksty jako obiekty mentalne oraz ich konkretne realizacje znakowe. Ostatecznie jednak za podstawę swoich rozważań o strukturyzacji informacji w tekstach przyjmuje Autor rozprawy definicję tekstu Gansel i Jürgensa (2007), łączącą koncept gramatyczny i pragmatyczno-komunikacyjny. W tym ujęciu tekst jawi się jako koherentna jednostka komunikacji językowej o rozpoznawalnej funkcji komunikatywnej (intencji komunikacyjnej producenta) i specyficznym zorganizowanej strukturze. Kompleksowość eksponuje Habilitant także jako cechę przedmiotu swych badań, tj. strukturyzacji informacji w tekstach (rozdz. 2). Zwraca nadto uwagę na dezorientującą niejednorodność i wieloznaczność pojęciową w opisach poszczególnych aspektów struktury informacyjnej w tekstach. Dowodzi tego podjęta w kolejnych podrozdziałach eksplikacja i dyskusja kryteriów i opartych na nich rozróżnień dychotomicznych par pojęciowych, za pomocą których opisywany jest rozkład informacji w tekstach, począwszy od wypracowanego w Szkole Praskiej podziału na temat-remat i wyróżnienia typów progresji tematycznej, przez podział na topik-komentarz oraz na fokus i tło, do zamykającej rozdział podjętej przez Molnára (1993) próby wzajemnego odniesienia tych trzech dychotomii. Interesująca tutaj byłaby dyskusja z ujęciem Manfreda Krifki, podobnie jak w przypadku omawianego w rozdz. 3.2.4 schematu ruchów referencjalnych. Ogólnie Habilitant wykazuje w tej części rozprawy nie tylko dobrą znajomość stanu badań, ale także zdolność krytycznego spojrzenia i odniesienia się do proponowanych w literaturze przedmiotu ujęć tych par pojęciowych o źródłach w różnych tradycjach lingwistycznych. Mimo to trudno nie zwrócić uwagi na częściowe pominięcie wkładu w poruszaną tematykę – niekoniecznie pod nazwą struktury informacyjnej – polskiego językoznawstwa, w szczególności polonistycznego i slawistycznego (m. in. Z. Klemensiewicz, H. Misz, S. Szober; D. Szumska; autorzy części *Składnia w Gramatyce współczesnego języka polskiego* – M. Grochowski, S. Karolak, Z. Topolińska) oraz części polskich germanistycznych badań kontrastywnych nad topologią zdania (m.in. J. Barański, L. Cirko, A. Vogelgesang-Doncer), jak również odniesienia do wyróżnionego przez J. M. Zemba w strukturze informacyjnej obok tematu i rematu elementu nazwanego za C. S. Pierce'em *phéme*. Wyłączona do rozdz. 3 kontynuacja rozważań nad kompleksowością pojęcia *tekst* służy przedstawieniu ujęć

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Wydział Filologiczny

Instytut

Filologii Germańskiej

al. Mickiewicza 9a

31-120 Kraków

tel. 12 663 43 07

12 663 43 05

www.ifg.filg.uj.edu.pl

tematu tekstu jako makropropozycji, jądra treści i wreszcie kondensatu tego, o co w tekście pytamy i roztrząsamy (Hellwig 1984), skąd już prosta droga prowadzi do ukorzonego w klasycznej retoryce, a współcześnie rozwiniętego przez W. Kleina i Ch. von Stutterheim konceptu *questio* jako metodologicznej podstawy przeprowadzonych przez Habilitanta analiz, egzemplarycznie zaprezentowanych w rozdz. 4. Jak wywodzi Habilitant, przywołując u nadawcy określony wycinek wiedzy determinuje *questio* informacje, jakie tekst ma zawierać, swego rodzaju „odpowiedź”, a cechy strukturalne tego wycinka wiedzy w istotny sposób wpływają na jego językową reprezentację, wyznaczając w tekście płaszczyznę główną i poboczną (s. 80, 85) oraz domeny konceptualne, z jakich pochodzą wyznaczone przez twórcę wypowiedź dane referencjalne (*Vorgaben*, w autoreferacie: warunki referencyjne) w propozycji. Badana w monografii struktura zdaje się zatem bardziej odpowiadać koncepcji struktury referencjalnej niż informacyjnej. Część danych niekoniecznie stanowi odpowiedź na *questio* i nie wymuszają one określonej sekwencji informacji. Mimo to ta ostatnia, potraktowana jako „formalny środek strukturyzacji informacji” (s. 256), staje się słusznie istotnym dla wniosków przedmiotem analizy w podrozdziale 5.7. W części wywodu, w której Autor przyporządkowuje określone dane referencjalne do struktury propozycji, nie dość wyraźnie wybrzmiewa rozróżnienie między propozycją i zdaniem (s. 86). Ponieważ ruchy wyrażen reprezentujących wyznaczone przez twórcę tekst dane referencjalne (*referentielle Besetzung*, w autoreferacie: obłożenie referencyjne) przebiegające w poszczególnych domenach według wzorca przedstawionego na s. 88n., nawiązującego do typów ruchów wyróżnionych przez Kleina i von Stutterheim, pozwalają uchwycić jego strukturę, model *questio* umożliwia zdaniem Habilitanta systematycznie ująć całą strukturę informacyjną tekstu (s. 89, 106). Przedstawiony schemat staje się w rozdz. 4 podstawą analizy korpusu tekstowego, zbudowanego z polskich i niemieckich internetowych tekstów doniesień (Marktberichte) i komentarzy (Marktkommentare) prasowych, informujących w przypadku tekstów polskojęzycznych przede wszystkim o zdarzeniach na giełdzie warszawskiej i na europejskich giełdach papierów wartościowych, podczas gdy teksty niemieckie odnoszą się do sytuacji na giełdach światowych. Przewagę tekstów niemieckich zarówno co do ich liczby jak i obliczonych przez dr. Nycza stron standardowych ponad dwukrotnie przekraczających teksty polskojęzyczne można było usunąć, ale nieproporcjonalność ta nie ma wpływu na wyniki analizy w obu językowych podkorpusach, zademonstrowanej w monografii na przykładzie sześciu tekstów (s. 107-199), ani też na analizę porównawczą, której wyniki przedstawiono w rozdz. 5 odrębnie dla każdej z domen konceptualnych oraz – już poza modelem opartym na *questio* – w odniesieniu do kolejności elementów wypowiedzenia, ponieważ *questio* sformułowano w taki sam sposób dla każdego z analizowanych tekstów. To właśnie analiza porównawcza struktur w niemiecko- i polskojęzycznych tekstach doniesień i komentarzy giełdowych, umieszczonych na tle szczegółowo omówionych funkcji tekstów i gatunków występujących w dyskursie giełdowym oraz ich

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Wydział Filologiczny

Instytut

Filologii Germańskiej

al. Mickiewicza 9a

31-120 Kraków

tel. 12 663 43 07

12 663 43 05

www.ifg.filg.uj.edu.pl

powiązań sieciowych (s. 97-106) jak również wyniki i wnioski z niej płynące wraz z odniesieniami do wyników badań nad innymi gatunkami tekstów, przeprowadzonych według tego samego modelu, stanowią samodzielny wkład poznawczy Habilitanta do badań w tym zakresie. Na podkreślenie zasługuje bardzo dobra niemieczna naukowa rozprawy.

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

4. Charakterystyka dorobku dydaktycznego, organizacyjnego, wydawniczego oraz osiągnięć w zakresie współpracy międzynarodowej

W okresie zatrudnienia w obu miejscach pracy Habilitant prowadził różnorodne zajęcia dydaktyczne, począwszy od praktycznej nauki języka niemieckiego i zajęć językoznawczych przez zajęcia tłumaczeniowe i metodykę nauczania języka niemieckiego po seminarium licencjackie. Od 2007 r. był opiekunem w sumie ok. 70 prac licencjackich.

Od 2008 r. przejawiana znaczna aktywność dydaktyczna w ramach programu Erasmus i Erasmus⁺ owocowała jedenastoma wyjazdami do uczelni zagranicznych: do Amsterdamu, trzykrotnie do Peczú i Walencji, dwukrotnie do Ljubljany i Kordoby.

W latach 2007-2011 kierował praktykami pedagogicznymi studentów Filologii Germańskiej UR, a 2013-2015 Zakładem Języka Niemieckiego w Instytucie Języków Obcych PWSZ w Nowym Sączu.

Jako promotor pomocniczy sprawował opiekę naukową w przewodzie Pani Moniki Mazur-Łyp pt. *Analiza lingwistyczna grup werbalnych występujących w niemieckim specjalistycznym języku rachunkowości na przykładzie International Accounting Standards*, otwartym 17.09.2015 r., zakończonym obroną w dniu 29.09.2017 r.

Współorganizował w roku 2014/2015 konkursy języka niemieckiego dla szkół podstawowych i gimnazjalnych do etapu wojewódzkiego włącznie oraz dwuetapowy konkurs dla licealistów.

W okresie 2011-2012 Pan dr Krzysztof Nycz pełnił odpowiedzialną i absorbującą funkcję prodziekana Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego ds. studiów stacjonarnych.

Uczestniczył w organizacji dwu międzynarodowych konferencji naukowych w Nowym Sączu (2013) i w Uniwersytecie Rzeszowskim (2014).

W latach 2008-2016 współredagował jedenaście tomów zbiorowych, wydanych w Nowym Sączu, Rzeszowie i (jeden) w Berlinie.

Jest członkiem stowarzyszeń stypendystów: DAAD i Alumni Uniwersytetu Lipskiego oraz stowarzyszeń naukowych: IDV od 2011 r., PTLIS od 2012 r., SGP od 2017 r.

W 2006 r. został wyróżniony nagrodą indywidualną III stopnia Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego za osiągnięcia naukowe.

5. Konkluzja

Reasumując uważam, że całość dorobku naukowego Habilitanta, w tym przedłożona rozprawa habilitacyjna, przynosząca jako novum wyniki badań opartych na koncepcji *questio* nad strukturą niemiecko- i polskojęzycznych

Wydział Filologiczny

Instytut

Filologii Germańskiej

al. Mickiewicza 9a

31-120 Kraków

tel. 12 663 43 07

12 663 43 05

www.ifg.filg.uj.edu.pl

tekstów doniesień i komentarzy giełdowych, oraz dorobek dydaktyczno-organizacyjny i dokonania wydawnicze spełniają warunki określone w art. 16 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. *O stopniach naukowych i tytule* [...] (z późn. zmianami), a tym samym stanowią podstawę do kontynuowania postępowania habilitacyjnego i nadania Panu dr. Krzysztofowi Nyczowi stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie językoznawstwo.

Wydział Filologiczny

Instytut

Filologii Germańskiej

ul. Mickiewicza 9a

31-120 Kraków

tel. 12 663 43 07

12 663 43 05

www.ifg.filg.uj.edu.pl